

Hazaérkezett a KISZ-delegáció

Patak Lászlónak, a KISZ Központi Bizottsága titkárának vezetésével kedden hazaérkezett a Vietnami Demokratikus Köztársaságban járt magyar ifjúsági delegáció.

Különleges életmentés

Békéscsabán, a Kulich Gyula lakótelepen hétfőn este 8 óra tájban Balázs Imre nyugdíjas arra lett figyelmes, hogy az egyik negyedik emeleti ablakból egy kisfiú lóg a levegőben, s próbál megkapaszkodni a párkányban. A gyerek megpróbált visszaemelkedni az ablakba, de nem sikerült. Az idős ember a távolabbi padon ülő férfiakkal rohamot, s kérte, hogy mentse meg a kisfiút. Puskás Zoltán, a Békéscsaba Tervező Iroda mérnöke próbálta biztatni a kisfiút, hogy tartsa magát egy kicsit, amíg elhelyezkedik az ablak alatt. A kisfiú még lekiabált, hogy „kapjon el, bácsi”. A mérnök biztatta, s verejtékes homlokkal, izgalommal várta, sikerül-e elkapni a zuhanó gyermeket. A pillanatok alatt lezajlott esemény sikerrel járt: a gyermek épp a mérnök ölébe hullt, s együtt estek el a földön. Az ötvenes Vagyon Tibike élete Puskás Zoltán lélekjelenlétének köszönhető.

Üzérkedőket ítéltek el

Üzérkedő, orgazda, a vám- és devizarendelkezéseket megszegő személyek sorozatos bűncselekményei ügyében ítélték kedden délután a Központi Kerületi Bíróság. Az ügy több szereplője bűncselekmények útján szerzett, eredeti gyári csomagolású szerszámokat hamis közzületi blokkok és bélyegzők felhasználásával a hivatalos árnál olcsóbban adott el anyagbeszerzőknek. Ezek a hivatalos áron számolták el a beszerzéseket vállalatuknál, s a különbözetet megtartották. Egyesek külföldi átlampolgároktól is vásároltak lopott és az országba becsempészett szerszámokat, illetve közvetítettek ilyen üzleteket.

A bíróság Belanka Pált és Koczka Pált egy-egy évi és nyolc-nyolc hónapi, Hegyesi Vilmost és Nemes Árpádot egy-egy évi és két-két hónapi, a többi vádlottat 8 hónaptól 10 hónapig terjedő szabadságvesztésre ítélte.

Készletkiárúsítás

Kamgarn férfilőtőny	641,— Ft-tól
Műbőr motorosmellény	476,— „
Fiú viharkabát	98,— „
Nylon esőkabát	66,— „
Női kartonruha	80,— „
Női shortnadrág	40,— „
Női fürdőruha	70,— „
Strandkendő	11,40 „
Krepp női pizsama	91,— „
Krepp női hálóg	49,— „
Matlaszó ágykabát	119,— „
Szivacsos melltartó	21,— „
Kártolt gyapjú kuli	130,— „
Férfiing	56,— „
Műbőr aktatáska	56,— „
Ballon vászon métere	25,— „
Szaténkarton métere	22,— „
Strandvászon métere	24,30 „
Kész lepedő	67,— „
Matrac	92,— „

Alkalmi Áruk Boltja

Lenin krt. 42.

S. 79 584

Korunk városiasodási tendenciái

Negyven város lépett be eddig a Magyar Urbanisztikai Társaságba

A Fővárosi Tanács dolgozóinak klubjában kedden sajtófogadást tartott a Magyar Urbanisztikai Társaság elnöksége. Sarlós István, a Fővárosi Tanács végrehajtó bizottsága, valamint a társaság elnöke és Győri László, a társaság főtitkára számolt be az újságíróknak a társaság programjáról és 1968-1967. évi munkatervéről.

A társaság februárban alakult azzal a céllal, hogy megteremtse a településekkel foglalkozó szakemberek széles körű és rendszeres együttműködését, továbbá jelentős segítséget nyújtson az ország településhálózatának és településeinek tudományosan megalapozott fejlesztéséhez.

Világszerte általános jelenség az urbanizáció, a városiasodás folyamata. Az 1800-as években a Föld lakosainak mindössze 2,4 százaléka, 1960-ban pedig 20 százaléka élt városban. A településtudomány alapján az urbanizáció végső kifejlődése azt jelenti, hogy a lakosoknak maximum 90 száza-

léka lesz majd városi ember, és mindössze 10 százaléka marad majd a rendkívül gépesített mezőgazdaságban. A Magyar Urbanisztikai Társaságnak fontos célja, hogy segítse a várospolitikai szakembereket a helyes határozatok, döntések kialakításában.

Eddig 41 magyar város tanácsának végrehajtó bizottsága jelentette be, hogy részt kíván venni a Magyar Urbanisztikai Társaság munkájában.

A társaság 1966-1967. évi munkatervében több ankét-sorozat és konferencia megrendezésével segíti a hazai várospolitikai feladatok meg-

vitását. Többek között anketon tágyalják Eger, Tata, Gyula, Hajdúszoboszló és más üdülőváros fejlesztésének közös problémáit.

A társaság részletes felmérést végez és anyagot állít össze az iparfejlesztés urbanisztikai hatásáról. A jövő évben nemzetközi konferenciát tartanak majd korunk városiasodási tendenciáiról és a népesség várható alakulásáról. A társaság szakemberei különösen sok aktuális városfejlesztési kérdést kívánnak megvitatni és tisztázni az ország legnagyobb lakótelepének, a húsz-ezer lakásos káposztásmezőgyeri új városrész tervpályázatával kapcsolatban.

Kiosztották a Lenin-díjakat

Az utóbbi idők legjelentősebb tudományos kutatásaiért Moszkvában kiosztották az 1966. évi Lenin-díjakat, a legmagasabb állami díjakat. A díjak többsége olyan szakember, akik megszerkesztették a 100 ezer kilowatt teljesítményű új gőzturbinát, amely hathatósan hozzájárul ahhoz, hogy megoldják a nagyvárosok távfűtési feladatát.

Felvételi vizsgák hete

— Milyen politikai események vannak, gyerekek, mondjatok valamit? — kérte egy szökehajú bölcsészjelölt, és a többiek, akik eddig főként tudással sorolták Brecht, Thomas Mann vagy éppen Goethe műveit, nem tudtak válaszolni.

Középiskolai tanárok is...

Szeged valamennyi felsőoktatási intézményén folytak a felvételi, és szinte valamennyi folyosón ugyanúgy megismétlődik ez a jelenet, mint a Bölcsészettudományi Karon. Három lány közül egy sem tud említeni napjaink fontos eseményei közül egynél többet. Márpedig a felvételizők hetvenöt százaléka a nő a bölcsészekenél, a Tanárképző Főiskolán pedig mintegy hetven százaléka; az esetből — tisztelet a kivételnek — általános következtetések vonhatók le. A középiskolákból ellenőrzésre kiküldött tanárok minden bizonnyal ezt is feljegyzik a felvételi vizsgákon szerzett tapasztalatok közé: Idén ugyanis — éppen a maximalizmus meggátolására — középiskolai tanárok is részt vesznek a bizottságokban.

Az írásbeli

— Több elképzelésem volt arról, hogy hova jelentkez-

zem: a Színművészetre is szerettem volna menni. Olyan pályát akartam választani, ahol közvetlenül foglalkozhatom az emberekkel. Petőfiről írnék legszívesebben írásbeli, mert most volt iskolánknap, az aszódai Petőfi Sándor Gimnáziumnak kétszázéves évfordulója, és az ünnepségek alatt is sok mindent tanultam a névadóról — mondotta Hónig Antal, aki magyar — orosz szakra jelentkezett. Kívánsága azonban nem teljesülhetett, mert az eddigi évek gyakorlatától eltérően irodalomból nem írásbeliztek a magyar szakosok, csupán nyelvészeti elemzéssel adtak számot — mint utóbb kiderült — gyenge eredményeket produkáló tudásukról.

Az írásbeli dolgozatok általában nem sikerültek, különösen az egyes idegen nyelvű csoportoknál: orosz nyelvi dolgozatok fele elégtelen lett, jeles nem is volt. Nyelvoktatásunk beszéd-készség fejlesztési elvének túlzásából adódnak az ilyen arányok.

A német—orosz szak négytagú felvételiztető bizottsága előtt magas, németül kitűnően beszélő, a maximálisat produkáló lány ül. Magabiztossága az első csorbát az orosz nyelvtani kérdéseknél szenvedti: nagyon gyengén felelget a vizsgáztató kérdéseire. Ugyanakkor azt is elárulja, hogy franciául jól beszél. A bizottság végül úgy dönt, hogy engedélyezi francia nyelvből is a felvételi vizsgát. Rácz Agnesnak, a bajai német gimnázium volt növendékének, hiszen az egyik tárgyból kiemelkedő teljesítményt nyújtott.

Naponta kétszáz fiatal

Az Állam- és Jogtudományi Karon, ahol idén csak előfelvételt hirdettek nappali tagozatra, már lezárultak a felvételi. Javában tartanak viszont az Orvostudományi Egyetemen, ahol a tavalyihoz képest húsz százalékkal több jelentkezőt kell elbírálniuk a bizottságoknak. Hasonló a helyzet a Tanárképző Főiskolán, ahol a biológia—földrajz, magyar történelem és a képzési szakoknál a keretszámmal tízhússzor több fiatal közül kell választani és a Természettudományi Karon,

amelynek várományosai elvezethették idén a legtöbb előnyt. A hátrányos helyzetben levő tanulók részére ugyanis a középiskolák mindenütt megszervezték az egyetemi előkészítő tanfolyamokat matematikából és fizikából, írásbeli felvételt pedig a megyeszékhelyeken tehettek — az egyetemen csupán a szóbeli vizsgák izgalma kell elviselni.

Folytak a felvételi vizsgák. A hirtelen beköszöntött kánikulában naponta több mint kétszáz fiatal várakozik az egyetemek folyosóin ünneplőbe öltözve. A felvételi bizottságok szigorú tekintetei minden bizonnyal a rátermetteket választják ki közülük, azokat, akikből jó szakembereket nevelhet az egyetem társadalmunk számára.

Veress Miklós

Vallanak az ásatások leletei

Feltárul Buda törökkori élete

Sok évszázados bástyák, rondellák mentén visz útunk a budai Várpalotának a Színház utca és keleti bástyafal közötti szakaszához, a Duna felé. Mögöttünk a széles ívben húzódó bástyafal eltakarja a várost, zaj se hallatszik, csak alattunk — a kisebb-nagyobb üregekben — az árok tompa nesze, ahogy a földet fejtik a többszáz éves kővekről. Az árok nyomán kibontakoznak a budai pasák egykori palotájának és szerájdzsáimjának szerkezeti leg épen maradt alapjai úgy, ahogy azt a korabeli helyszínrajzok és leírások megjelölik.

Az egyetlen pasaszeráj Európában

A régészek mondják: — Néhány törökkori írott forrás, s a XVII. század végéről, a visszafoglalás idejét követő korból fennmaradt helyszínrajzok jelentették a támpontot a kutatások megkezdéséhez. A Budapesti Történeti Múzeum öt évvel ezelőtt kezdte meg a tájékozódó jellegű kutatásokat, és azóta folytatjuk azokat. A törökkori régészet szak-

Mese — és ami mögötte van

A mikor több mint egy évszázaddal ezelőtt Honoré de Balzac pontot tett Goriot apó tragikus sorsáról éneklő regénye végére, valószínűleg nem is álmódta, hogy egyszer ilyen összefüggésben idézik majd az öreg tésztagyáros szomorú históriájának tanulságait. A történet szerint ugyanis az öreg korára nyugalmat és békeséget óhajtó családapát lányai olyan takarosan kifosztották, hogy még temetéséről is panzióbeli szomszédja gondoskodott. Goriot apó elszegényedett és meghalt.

Dióhéjban ennyi a mese, s most talán arról, miért is idézzük. Idézzük azért, mert szomorú sorsa közvetlen környezetünkben is sok mindenre emlékeztet. Például a szegedi járásban. És a szegedi járásban például néhány művelődési otthonra. Néhány művelődési otthonra, mely eredeti funkciója értelmében arra hivatott, hogy a falvak, községek kulturális központja legyen. Szakkörök, színjátszó csoportjai működnek, TIT-előadásokat, filmvetítéseket, bálakat rendez — csak éppen egyre kevesebbet, mivel ezeket valahogyan anyagilag is finanszírozni kellene.

Különösen a táncos összejövetelek mikéntje körül vannak problémák. Több helyen is arról panaszkodnak, hogy különféle társadalmi szervek használják bál rendezvényekre anélkül, hogy magának az otthonnak fizetnének érte. Pedig ingyen Krisztus koporsóját sem őrizték, Goriot apó sem alapított gyárat, s egyébként is elmultak már azok az idők, mikor pusztán társadalmi munkával pezsgő életet lehetett varázsolni ezekbe a kulturális házakba. A zenekaroknak, művészeti együtteseknek, szakkörök vezetőinek, előadóknak a megfelelő kategóriák szerint tiszteletdíjat kell biztosítani, enélkül manapság nem igen lehet kezdeni úgyszólván semmi-

hez. De miből? Az állam költségvetésben erre biztosított összeg bizony nem elegendő — nemcsak a szegedi járásban, de az ország egyetlen művelődési otthonában sem. Feltétlenül szükséges lenne a vállalatok, intézetek és intézmények, legfőképpen pedig a termelőszövetkezetek anyagi támogatása is!

Törvényes lehetőséget kínál erre a művelődésügyi miniszter 4/1965. M. M. számú rendelete, mely a művelődési otthonok és köznevelődési könyvtárak közös fenntartásáról intézkedik. Igaz, nem írja és nem is írhatja elő rendeleti úton, hogy a tsz-ek közös szociális-kulturális alapjából segítsék a kultúrházakat, hiszen vannak gyengébb termelőszövetkezetek is, ahol ez a támogatás nem megoldható. De ugyanakkor vannak igen jól működőek, ahol viszont nagyobb lehetőség nyílna a kulturális munka ilyen finanszírozására. Meg kell mondanunk, ezek a tsz-ek eddig sem zárkóztak el a népművelés támogatásától. Önállóan TIT szerződéseket kötöttek, színházbérleteket, szabadidő előadásokra jegyeket vásároltak ebből az alapról, csap éppen a művelődési otthonokkal nem akartak közösködni. Ki tudná megmondani, miért e tartózkodás, mitől e félelem? Vajon nem érzik, hogy ők is gazdái ezeknek a kulturális központoknak, ahol táncolhatnak, filmet, televíziót, alkalmanként színházat nézhetnek, egyáltalán, ahol bárki kívánsága szerint nyugodtan olvashat, művelődhet, szórakozhat?

A művelődési otthon sorsa közös érdek, mert ez a ház a faluban mindenkié. A termelőszövetkezeté is! Ha nem segítik, csak kihasználják, tönkremegy, s a falu értékes vagyont veszít el.

Mint ahogy Goriot apó gazdagsága is odalett...

N. I.

hajdani ferences templom alatt temették-e el III. Andrást, az Árpádház utolsó sarjait?

A sír felkutatása későbbi feladatként szerepel a tervekben. Igen valószínű, hogy a törökkori épület alatt, a mélyebb szintekben, jelentős középkori épületmaradványokat fedezünk fel.

Régi kávézókészletek

— Milyen haszonnal járna ezen a területen a teljes feltárás?

A teljes feltárás a XIII. századtól a XVIII. századig terjedő időkak keresztmetszetét adhatná építészettörténetileg és topográfiailag. Mivel a Várpalota úgyszólván kulturális centrum lesz, a helyreállításán túlmenően bemutatnánk itt a nagyközönségnek is a feltárt és restaurált helyiségeket a muzeális értékű kőfaragványokkal.

Szép és izgalmas munka ez: a történelem szellemét sugárzó kővek és az árok nyomán előkerülő tárgyi emlékek segítségével rekonstruálni az egykori életet. A használati tárgyak — sok háztartási eszköz: agyagkorcsók, pipák, csészék, findzsák maradványai vallanak egy rég letűnt korról. A pipák a dohányzás elterjedéséről, a csészék a nagymértékű kávé- és teafogyasztásról. A feljegyzések szerint 1579-ben hozta Budára az első zsák kávét néhai Behrám effendi.

V. A.